

Principindstilling

Til Aarhus Byråd via Magistraten
Fra Sundhed og Omsorg & Kultur og Borgerservice
Dato 22. oktober 2019

Kultur & Sundhedsplan for Aarhus

1. Resume

National og international forskning har de seneste år afdækket de sundhedsfremmende effekter ved at bruge kultur i løsningen af borgernære velfærdsopgaver.

Udfordringen er, at de eksisterende indsatser i dag er spredte. Der er derfor et potentiale i at afprøve kulturens virke aktivt og målrettet som en innovativ tilgang til sundhedsfremme.

En fælles politisk Aarhusplan skal sætte visionen for kultur og sundhedsfeltet i Aarhus Kommune. Kultur & Sundhedsplanen skal skabe synergi mellem de politiske visioner i Aarhus Kommunes Kulturpolitik og Sundhedspolitik. En synergi, der skabes gennem konkrete eksperimenter, hvor kulturen bliver en aktiv katalysator til sundhedsfremme.

Kultur & Sundhedsplanen er en opfølgning på principindstillingen af det varige aftryk af Aarhus 2017, hvori det er beskrevet *"at alle fremtidige politikker og handleplaner indarbejder og forholder sig til det varige aftryk efter Aarhus 2017"*.

Målet med Kultur & Sundhedsplanen er, at:

- bidrage til at samle, styrke og bygge videre på indsatser med kultur til sundhedsfremme på tværs af magistratsafdelinger og mellem kommune og civilsamfund.
- synliggøre hvordan vi skal arbejde videre med at afdække potentialer og muligheder for kultur og sundhed i Aarhus Kommune

- sætte retning for hvordan vi skaber viden om, hvad der virker fra forskningsmiljøet
- bidrage til at dyrke synergien mellem Aarhus Kommunes Sundhedspolitik og Kulturpolitik

2. Beslutningspunkter

Det indstilles, at:

- 1) Sundhed og Omsorg og Kultur og Borgerservice koordinerer indsatsen omkring udarbejdelsen af en Kultur & Sundhedsplan

- 2) udarbejdelsen af planen vil tage afsæt i en inddragelsesproces med relevante aktører i civilsamfundet, kultur-, erhvervsliv m.m. Inddragelsesprocessen designes i samarbejde med Center for Innovation i Aarhus (CFIA)

3. Baggrund

Som en by med en stærk kulturprofil har Aarhus Kommune et godt udgangspunkt for at styrke brugen af kultur i et sundhedsfremmende perspektiv. Aarhus Kommunes Kulturpolitik og Sundhedspolitik sætter begge ambitiøse mål for, hvordan aarhusianerne kan leve et godt liv. Sundhedspolitikken understøtter aarhusianers trivsel og livskvalitet og sætter et særligt fokus på mental sundhed og lokale fællesskaber. Kulturpolitikken sætter kulturen i spil og understøtter det gode liv. Mellem de to politikker skabes et råderum, hvor kulturen kan blive en aktiv katalysator som grundlag for dannelse af sunde fællesskaber og relationer samt øger den individuelle trivsel.

I forbindelse med Aarhus Europæisk Kulturhovedstad 2017 har vi blandt andet set eksempler på, hvilke muligheder kulturen giver os som medspiller i udførelsen af velfærdsopgaverne. For eksempel når dansetræning for seniorer i koreografiske værker i *Rethink Ageing* erstatter traditionelle genoptræningsplaner for nogle og sorggrupper for andre.

Kulturen har på flere måder fundet vej i velfærden som når AroS Kunstmuseum tilbyder demensramte og deres ægtefæller terapi gennem kunsten. Eller når De

Splittergale viser os, hvordan det at arbejde med et dramatisk udtryk har positiv indvirkning på psykisk sårbare.

Ligeledes demonstrerer et nyligt eksempel kunstens relevans i kernevelfærden. Helt konkret på et plejehjem, hvor det er lykkedes at forbedre vanskelige plejesituationer hos demensramte gennem målrettet brug af musik og sang.

De nævnte eksempler er blot et lille udpluk af mange forskelligartede indsatser målrettet mange forskellige borgere i Aarhus Kommune.

Helt konkret er der et stort potentiale i at bruge kultur i forhold til behandlingen af demensramte borgere, i forbindelse med rehabilitering og smertebehandling og i indsatser over for stress- og depressionsramte.

Forskningen viser blandt andet, at mennesker, der deltager i kunst, kultur og kreative aktiviteter kan opnå øget selvtillid og trivsel, forbedrede sociale relationer, øget motivation og mindre depression ligesom det kan fremme afslapning og håb.

At arbejde med kultur gavner ikke alene borgerne. Resultaterne på området peger ligeledes på, at kultur kan forbedre arbejdsglæde og trivsel på arbejdspladsen for sundhedsfagligt personale, samt fremme positive relationer personale og patient imellem.

Det øgede forskningsmæssige fokus er gået hånd i hånd med, at flere og flere indsatser med brugen af kultur afprøves, også i Danmark og Aarhus.

Men i kraft af at der først inden for de seneste år er kommet et fokus på de sundhedsfremmende effekter ved at anvende kultur ind i løsningen af velfærdsopgaven, så er de eksisterende indsatser i dag usammenhængende og spredte.

Det er således konklusionen på en nyligt udgivet rapport af komponistforeningen DJBFA og Nordjysk Center For Kultur Og Sundhed.

Blandt landets sundhedsafdelinger, på national politisk plan og blandt borgere er der dog et ønske om at bruge kunst og kultur mere aktivt sundhedsfremmende og udnytte det uforløste potentiale, som forskningen viser der er.

Derfor indstilles det til, at der udvikles en Kultur & Sundhedsplan for Aarhus Kommune. Planen skal samle, styrke og bygge videre på indsatser på tværs af magistratsafdelinger og mellem kommune og civilsamfund, for derved at sætte en fælles vision og retning for, hvordan vi bruger kultur til at skabe værdi for – og med – borgerne i Aarhus.

4. Effekt

Som nævnt peger meget dansk og international forskning på de positive, sundhedsfremmende effekter af kulturelle virkemidler som dans, musik, teater m.v.

Forskningen peger bl.a. på, at indsatserne kan;

- Bidrage med positive terapeutiske virkninger på mental sundhed
- Forbedre arbejdsglæde og trivsel på arbejdspladsen for sundhedsfagligt personale
- Fremme positive relationer mellem patienter og sundhedsfagligt personale
- Forbedre muligheder i psykiatrien og i recovery-orienteret behandling
- Bidrage til folkesundheden

I Aarhus Kommune ønsker vi desuden et styrket fokus på den værdi, vi som kommune er med til at skabe for – og ikke mindst sammen med – borgerne og det omgivende samfund.

Det forventes at kunstnere og kulturinstitutioner vil udvikle nye tilbud og dermed udvikle kunst og kulturområdet i Aarhus.

Samlet bidrager arbejdet med en Kultur & Sundhedsplan til realiseringen af Aarhusmålene i kraft af, at 40 % af Aarhusianerne i 2018 fremhæver kultur som det vigtigste, når de skal beskrive, hvad der gør Aarhus til en god by.

5. Ydelse

Med udarbejdelsen af Kultur & Sundhedsplanen vil de mange, gode eksisterende indsatser, hvor magistratsafdelingerne allerede arbejder med kultur til sundhedsfremme, blive samlet og nye indsatser opstå. Målet er at afdække, hvordan kulturindsatser kan have sundhedsfremmende effekt i praksis og dermed give mere sundhed for borgerne.

Det vil ske på flere områder; beskæftigelses-, ældre-, handicap-, sundheds- og børneområdet.

Udvælgelsen af de specifikke indsatsområder og prøvehandling sker i et tæt samarbejde med relevante aktører og samarbejdspartnere i AAK.

6. Organisering

Arbejdet med at udarbejde Kultur & Sundhedsplanen koordineres af Sundhed og Omsorg og Kultur og Borgerservice og i et samarbejde med Center for Innovation i Aarhus (CFIA).

Sundhed og Omsorg og Kultur og Borgerservice sikrer i fællesskab politisk og administrativ koordinering på tværs af afdelinger og sikrer kobling til relevante tværgående fora – herunder Sundhedsstyregruppen.

Alle magistratsafdelingerne inviteres til at bidrage og tage del i udviklingen af planen, så erfaringerne og samarbejdet med at bruge kultur sundhedsfremmende deles og styrkes så meget som muligt.

Derudover inviteres også samarbejdspartnere i civilsamfundet, inden for uddannelses- og forskningsverdenen og andre til at tage del i udviklingen af planen.

MKB og MSO har allerede et tæt samarbejde og partnerskab i flere netværk – nationalt, regionalt og

kommunalt som der kan drages nytte af i arbejdet med Kultur & Sundhedsplanen.

7. Ressourcer

Udviklingen af Kultur & Sundhedsplanen sker indenfor eksisterende budgetter.

Kærlig hilsen

Jette Skive
Rådmand / Hosea Dutschke
Direktør

Rabih Azad-
Ahmad
Rådmand / Kirsten Jørgensen
Direktør

Bilag

Bilag 1: Principindstilling - Det varige aftryk af Aarhus 2017

Tidligere beslutninger

- 13. september 2017 - Byrådet vedtager Principindstilling for Det varige aftryk af Aarhus 2017

Sundhed og Omsorg og Kultur og

Borgerservice

Tlf.: 89 40 20 00

Antal tegn: 8387

Sagsbehandlere: Mette Taarsted Soelberg

[MSO]/ Kirsten Elkjær [MKB]

Tlf.: 29 90 23 13 / 41 87 31 90

E-post: soemet@aarhus.dk / kiel@aarhus.dk
